

Warszawa, dnia 25 czerwca 2026 r.

r. pr. Agnieszka Krysik

Kancelaria Radcy Prawnego Agnieszka Krysik

Minister Finansów i Gospodarki

Sz. P. Andrzej Domański

Sekretarz Stanu w Ministerstwie

Finansów

Sz. P. Michał Jaros

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie

Finansów

Sz. P. Jarosław Neneman

Pismo przewodnie dotyczące uwag do projektu przeglądu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej.

Szanowny Panie Ministrze, Szanowni Panowie

w odpowiedzi na pismo dotyczące konsultacji publicznych projektu przeglądu ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o fundacji rodzinnej (dalej: „Ustawa”), kieruję następujące stanowisko zawierające uwagi ogólne wraz z tabelą szczegółowych komentarzy.

Uwagi ogólne

Z perspektywy praktyki planowania sukcesyjnego, ochrony majątku rodzinnego oraz działania fundacji rodzinnych należy podkreślić, że wprowadzenie tej instytucji do polskiego porządku prawnego stanowiło jedną z najistotniejszych i najbardziej oczekiwanych zmian legislacyjnych ostatnich lat w obszarze sukcesji przedsiębiorstw rodzinnych. Najlepszym dowodem skuteczności przyjętego rozwiązania jest skala zainteresowania tą instytucją. Liczba zarejestrowanych fundacji rodzinnych wielokrotnie przekroczyła pierwotne prognozy. W okresie od dnia 22.05.2023 r. do dnia 11.06.2026 r. do Rejestru fundacji rodzinnych wpisano 3620 fundacji rodzinnych (Odpowiedź na zapytanie w trybie informacji publicznej z dnia 19.06.2026 r. Nr A.0123.88.2026).

Można z całą pewnością stwierdzić, że zasadnicza konstrukcja ustawy okazała się atrakcyjna, zarówno od strony materialnoprawnej, jak i podatkowej.

Na szczególne podkreślenie zasługuje wysoki poziom elastyczności rozwiązań statutowych umożliwiające dostosowanie struktury fundacji do indywidualnych potrzeb fundatorów i ich rodzin, a także uwarunkowań biznesowych. Jednocześnie doświadczenia obrazują, że obok tych niewątpliwych zalet ujawniły się również obszary wymagające doprecyzowania – zarówno na poziomie wykładni, jak i legislacyjnym – które zostały przedstawione w dalszej części stanowiska i tabeli uwag.

Projekt opinii przeglądu ustawy o fundacji rodzinnej przedstawiony do konsultacji szeroko koncentruje się na zagadnieniach podatkowych. Instytucja ta została wprowadzona przede wszystkim, jako narzędzie sukcesji majątkowej i właścicielskiej. Analiza skutków regulacji powinna zatem uwzględniać również, a może i przede wszystkim, wpływ fundacji rodzinnych na stabilność przedsiębiorstw rodzinnych, utrzymanie krajowego kapitału, ograniczenie rozdrobnienia własności oraz bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin biznesowych. Analiza powinna identyfikować wyzwania istniejące mimo wprowadzenia nowego instrumentu sukcesyjnego. By zachować równowagę w ocenie podatkowej wskazywać gdzie zostanie zapłacony podatek w stopniu wyższym pomiędzy najbliższymi, niż byłby bez fundacji rodzinnej. Z założenia, fundacja rodzinna nie była i nadal nie jest formą prawną przeznaczoną do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie i rozmiarach właściwych dla spółek prawa handlowego. Zakres działalności określony w art. 5 ustawy miał umożliwić wykonywanie czynności związanych z zarządzaniem majątkiem objętym procesem sukcesyjnym, a nie stworzyć alternatywną, atrakcyjną formę prowadzenia przedsiębiorstwa.

Należy również uwzględnić skalę decyzji podejmowanych przez fundatorów. Utworzenie fundacji rodzinnej nie sprowadza się wyłącznie do złożenia oświadczenia o jej ustanowieniu. W praktyce proces ten wiąże się z wielomiesięczną lub wieloletnią reorganizacją relacji właścicielskich, zmianami dokumentów korporacyjnych spółek, ponoszeniem istotnych kosztów prawnych i organizacyjnych oraz wypracowaniem rozwiązań akceptowanych przez członków rodziny i współwłaścicieli przedsiębiorstw. Skutki tych decyzji wykraczają poza samą sferę majątkową i dotyczą również stabilności przedsiębiorstw, bezpieczeństwa zatrudnienia oraz długofalowego funkcjonowania firm rodzinnych. Przedsiębiorcy decydujący się na sukcesję ponoszą długoterminowy koszt utrzymania przedsiębiorstwa, zaangażowania i ryzyka kapitałowego. Ma to realny wpływ na wzrost polskiej gospodarki, wzrost konkurencyjności w regionie, jak i na świecie. Fundacja rodzinna miała, i winna nadal być, narzędziem

wspierającym polski rodzinny biznes w kształtowaniu postaw biznesowych wśród kolejnego pokolenia i stanowiącym odpowiedź na kluczową potrzebę wsparcia procesu sukcesji.

Z tego względu, szczególnie istotne staje się zapewnienie stabilności otoczenia prawnego, co znajduje swoje umocowanie również w zasadach konstytucyjnych, w szczególności w zasadzie demokratycznego państwa prawnego oraz wynikającej z niej zasadzie zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Instrument projektowany jako narzędzie wielopokoleniowego planowania sukcesyjnego powinien charakteryzować się odpowiednim poziomem stabilności regulacyjnej. Istotne zmiany modelu funkcjonowania fundacji rodzinnej po relatywnie krótkim okresie obowiązywania ustawy wymagają szczególnie starannej oraz kompleksowej oceny skutków regulacji. Wszelkie zmiany powinny być poprzedzone odpowiednio długim procesem konsultacyjnym, odpowiednim *vacatio legis* oraz poszanowaniem praw nabytych i uzasadnionych oczekiwań podmiotów działających w zaufaniu i w oparciu o obowiązujące przepisy.

Przed formułowaniem wniosków o konieczności zmiany modelu podatkowego funkcjonowania fundacji rodzinnej celowe byłoby przedstawienie informacji dotyczących wykorzystania obowiązujących narzędzi przeciwdziałania nadużyciom, liczby prowadzonych postępowań oraz efektów ich stosowania. **Ocena funkcjonowania fundacji rodzinnych powinna uwzględniać nie tylko potencjalne nieprawidłowości, ale również skuteczność działań podejmowanych przez właściwe organy publiczne przy wykorzystaniu już istniejących instrumentów prawnych.**

Jednocześnie analiza ekonomicznych skutków funkcjonowania fundacji rodzinnych nie powinna ograniczać się wyłącznie do oceny bieżących wpływów podatkowych. Istotne pozostaje również zbadanie wpływu fundacji rodzinnych na reinwestowanie kapitału w Polsce, utrzymywanie aktywów w krajowej gospodarce, rozwój przedsiębiorstw rodzinnych oraz wzrostu konkurencyjności, a także wizerunek polskiej gospodarki na świecie.

Ponadto za zasadne należy uznać również przeprowadzenie pogłębionej analizy funkcjonowania rejestru fundacji rodzinnych, w tym czasu trwania postępowań rejestrowych, organizacji pracy sądu rejestrowego oraz wpływu ewentualnego przeniesienia rejestru do Krajowego Rejestru Sądowego na bezpieczeństwo obrotu, ochronę danych beneficjentów i jednolitość wykładni przepisów ustawy. Jednocześnie za rozwiązanie preferowane należy uznać utrzymanie rejestru fundacji rodzinnych w Sądzie Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim, który wypracował już praktykę stosowania przepisów oraz zapewnia jednolitość

orzecznictwa, które w procesach sądowych dotyczących sukcesji będzie kluczowe. Ewentualne zmiany organizacyjne powinny uwzględniać konieczność zachowania tej jednolitości oraz do

świadczenia zgromadzonego przez wyspecjalizowany sąd, przy jednoczesnym zwiększeniu jego zasobów organizacyjnych i kadrowych w celu usprawnienia postępowań rejestrowych.

Mając na uwadze znaczenie fundacji rodzinnej dla procesów sukcesyjnych, stabilności przedsiębiorstw rodzinnych oraz budowy krajowego kapitału, zasadne wydaje się zachowanie szczególnej ostrożności przy formułowaniu wniosków prowadzących do zmian obowiązujących regulacji. Szczegółowe stanowisko w odniesieniu do poszczególnych zagadnień poruszonych w przeglądzie ustawy, wraz z argumentacją oraz postulatami zmian, zostało przedstawione w załączonej tabeli uwag. W zakresie postulatów zmian legislacyjnych w ujęciu poza podatkowym w projekcie przeglądu wskazano główne kategorie spraw wymagających zaangażowania legislacyjnego.

Z wyrazami szacunku

r. pr. Agnieszka Krysik